

ÅRSRAPPORT

2016

Likestillings- og diskrimineringsnemnda

Innhold

Del I Leders beretning

Del II Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Del III Årets aktiviteter og resultater

Resultater og måloppnåelse 2016

Oppdrag i tildelingsbrev 2016

Ressursbruk 2016

Nærmere om behandlede klagesaker

Andre oppgaver

Del IV Styring og kontroll i virksomheten

Likestillings- og diskrimineringsnemndas vurdering av styring og kontroll i virksomheten

Forhold departementet har bedt Likestillings- og diskrimineringsnemnda om særskilt rapportering på

Del V Vurdering av framtidsutsikter

Del VI Årsregnskap

Ledelseskommmentar årsregnskapet 2016

Prinsippnote til årsregnskapet

Oppstilling av bevilgningsrapportering

Oppstilling av artskontorrapportering

Del I Leders beretning

Likestillings- og diskrimineringsnemndas viktigste samfunnsoppdrag er å behandle klager som den blir forelagt om hvorvidt et påklaget forhold er i strid med likestillings- og diskrimineringslovgivningen.

Likestillings- og diskrimineringsnemnda er i hovedsak fornøyd med samlet måloppnåelse i 2016. Fastsatte mål i Barne- og likestillingsdepartementets tildelingsbrev til nemnda er i det vesentlige oppfylt, og resultatene for året er som forventet.

Antallet registrerte saker inn til Likestillings- og diskrimineringsnemnda i 2016 var 71 saker. Nemnda har i løpet av 2016 avholdt 12 dagsmøter og har behandlet 60 saker. I tillegg har 14 saker blitt trukket fra behandling i nemnda. Antallet trukkede saker er større i 2016 enn tidligere. Totalt er dermed 74 saker avviklet i løpet av 2016.

Likestillings- og diskrimineringsnemnda har likevel ikke klart å innfri departementets forutsetning om å redusere saksbehandlingstiden i 2016. Dette skyldes en kraftig økning i antallet nye klagesaker til nemnda i perioden 2014-2016, med økte restanser som resultat. Saksbehandlingstiden i 2016 var på 47 uker. I 2015 var saksbehandlingstiden 31 uker. Bemanningen i sekretariatet ble styrket med en jurist fra mars 2016. Dette har medført at nemnda har hatt en ekstra møtedag i 2016 og i gjennomsnitt har behandlet seks saker per møte, mot tidligere fem.

Den samlede ressursbruken ble holdt innenfor godkjent bevilgning. Det var i 2016 et mindreforbruk på 401 805 kroner. For nærmere detaljer vises det til Del VI Årsregnskap.

Lillesand/Oslo, 27. februar 2017

Ivar Danielsen

Leder

Likestillings- og diskrimineringsnemnda

Else Anette Grannes
Sekretariatsleder

Del II Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Likestillings- og diskrimineringsnemnda har vært i virksomhet siden 1. januar 2006. Nemnda er klageinstans for Likestillings- og diskrimineringsombudets uttalelser og vedtak, og spiller en viktig rolle i rettsutviklingen på likestillings- og diskrimineringsfeltet. Ombudet og nemnda skal være et reelt alternativ til domstolsbehandling i diskrimineringsaker. Nemnda er et kollegialt forvaltningsorgan. Virksomheten er administrativt underordnet Barne- og likestillingsdepartementet.

Nemnda håndhever følgende lover:

- likestillingsloven (lov nr. 59/2013)
- diskrimineringsloven om etnisitet (lov nr. 60/2013)
- diskriminerings- og tilgjengelighetsloven (lov nr. 61/2013)
- arbeidsmiljøloven kapittel 13 om vern mot diskriminering (lov nr. 62/2005)
- diskrimineringsloven om seksuell orientering (lov nr. 58/2013)

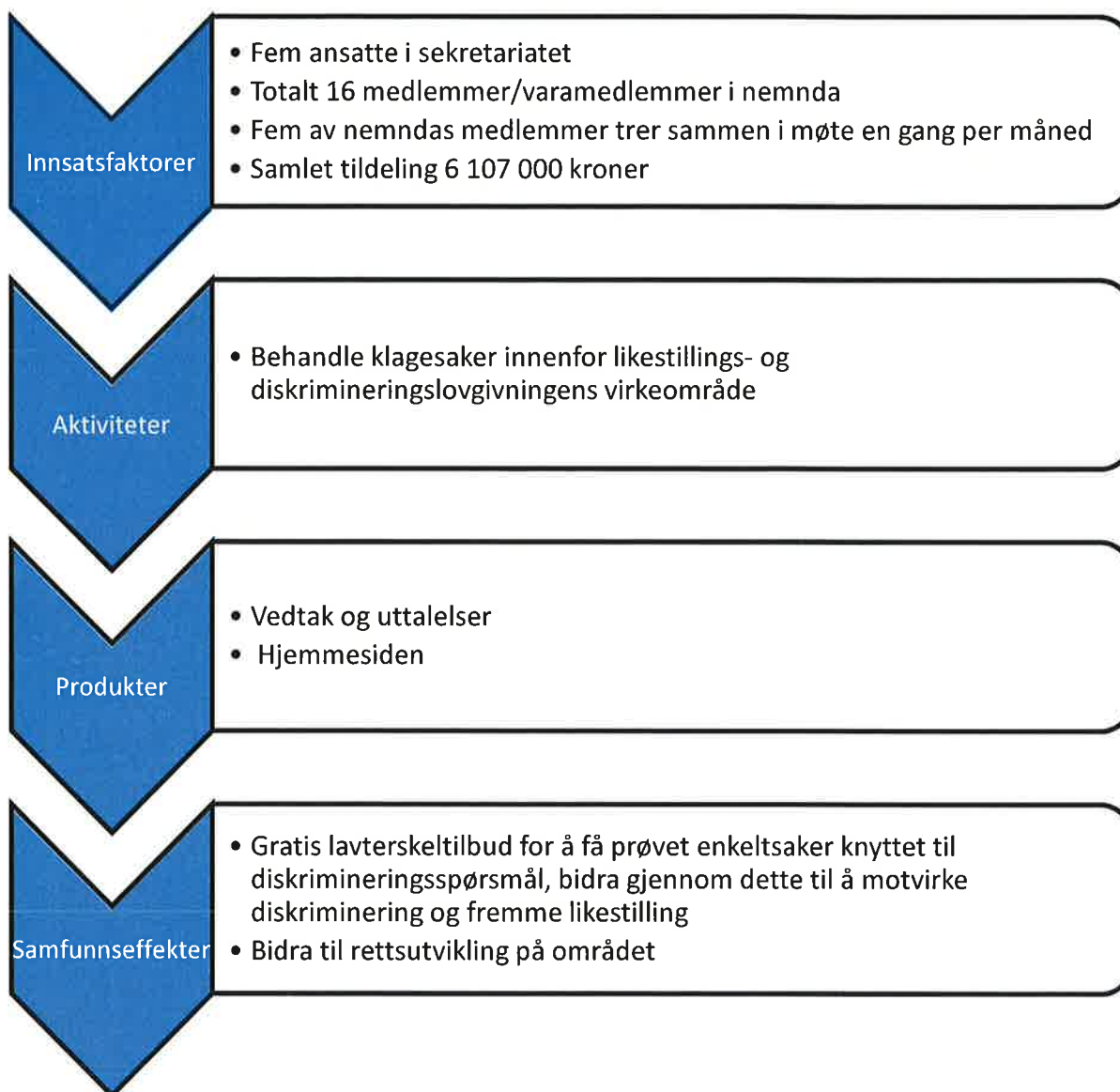
Bestemmelser om nemndas oppgaver, myndighet, sammensetning, funksjonstid mv. er regulert i lov om Likestillings- og diskrimineringsombudet og Likestillings- og diskrimineringsnemnda (diskrimineringsombudsloven nr. 40/2005) og i forskrift om organisasjon og virksomhet for Likestillings- og diskrimineringsombudet og Likestillings- og diskrimineringsnemnda (diskrimineringsombudsforskriften nr. 1613/2013).

Nemnda kan treffe vedtak¹ dersom det foreligger brudd på de lovene den er satt til å håndheve. Nemndas vedtak er endelige forvaltningsvedtak som ikke kan overprøves gjennom forvaltningsklage. Vedtakene kan bringes inn for domstolene til full prøving av saken. Søksmål må reises innen tre måneder etter at underretning om vedtaket er mottatt. Søksmål rettes mot staten ved nemnda. Dersom nemnda finner at det ikke foreligger brudd på likestillings- og diskrimineringslovgivningen, vil den gi en uttalelse.

Nemnda kan pålegge stansing, retting og andre tiltak som er nødvendige for å sikre at diskriminering, trakassering, instruks eller gjengjeldelse opphører, og for å hindre gjentakelse. Nemnda kan sette en frist for oppfyllelse av et pålegg. Videre kan nemnda treffe vedtak om tvangsmulkt for å sikre gjennomføring av pålegg, dersom fristen for å etterkomme pålegget er oversittet.

¹ Nemnda kan ikke oppheve eller endre vedtak truffet av andre forvaltningsorganer.

Viktige sammenhenger i nemndas resultatkjede:

Nemnda hadde i 2016 følgende medlemmer:

Faste medlemmer:

Ivar Danielsen (leder av nemnda og leder av nemndas avdeling 2)
Susann Funderud Skogvang (nestleder i nemnda og leder av nemndas avdeling 1)
Johans Tveit Sandvin
Upendo Gloria Masika (fratrådte desember 2016)
Usman Ivar Shakar
Astrid Merethe Svele
Thorkil H. Aschehoug
Arve Martin Bjørnvik (fratrådte desember 2016)
Anne Lise Rønneberg
Gislaug Øygarden

Varamedlemmer:

Gunnar Buvik (fratrådte oktober 2016)

Anniken Sørli
Jon Østensvig
Jens Kristian Johansen
Åsne Julsrud
Ingunn Ikdahl

Likestillings- og diskrimineringsnemndas sekretariat er lokalisert i Oslo. Sekretariatet hadde i 2016 følgende ansatte:

Anne Brit Øverås (førstekonsulent)
Ingeborg Aas (seniorrådgiver)
Anette Klem Funderud (seniorrådgiver)
Helena Jokila (seniorrådgiver)
Else Anette Grannes (sekretariatsleder)

I tillegg har seniorrådgiver Wilhem Berg hos Barneombudet bistått nemndas sekretariat en dag per uke i 2016. Bistanden har vært knyttet til området lønn, økonomi og regnskap. Berg har ikke vært tilsatt i nemnda i denne perioden.

Volumtall 2014-2016	2014	2015	2016
Antall innkomne saker til behandling av nemnda	75	98	71
Antall behandlede saker i nemndsmøte	55	54	60
Antall behandlede saker av nemndas leder/nestleder	0	4	0
Andel av de realitetsbehandlede saker hvor nemnda har kommet til at den innklagede har handlet i strid med loven	17,4 %	34 %	23 %
Andel saker hvor nemnda har kommet til det samme resultat som ombudet	69,2 %	50 %	70 %
Antall trukkede klager	6	5	14
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid	24 uker	31 uker	47 uker
Antall søksmål	2	0	0

Nøkkeltall fra årsregnskapet 2016	2016	2015
Antall årsverk	4,68	3,9
Samlet tildeling	6 107 000	6 104 000
Driftsutgifter	5 502 397	5 737 601

Del III Årets aktiviteter og resultater

Resultater og måloppnåelse 2016

Likestillings- og diskrimineringsnemnda er klageinstans for Likestillings- og diskrimineringsombudets uttalelser og vedtak.

Antallet saker registrert inn til nemnda i perioden 2013-2016 fordeler seg slik:

2013:	52 saker
2014:	75 saker
2015:	98 saker
2016:	71 saker

Antallet saker fra og med 2014 økte kraftig, sammenliknet med tidligere år. Riktignok gikk saksantallet noe ned i 2016, sammenliknet med 2015, men ligger likevel høyt sammenliknet med før 2014.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid i 2016 var på 47 uker. Saksbehandlingstiden i perioden 2013-2016 har vært slik:

2013:	27 uker
2014:	24 uker
2015:	31 uker
2016:	47 uker

Saksbehandlingstiden har økt i 2016, sammenliknet med 2015. Dette har sammenheng med en kraftig økning i antallet saker i 2015. Det har vært avholdt 12 møter i nemnda i 2016. Nemnda behandlet 60 saker i 2016.

Oppdrag i tildelingsbrev 2016

Departementet har fastsatt følgende mål for Likestillings- og diskrimineringsnemnda i 2016:

«Et godt og effektivt håndhevingsapparat»

Departementet har fastsatt følgende styringsparameter for 2016:

1. Antall saker klargjort for behandling i nemnda
2. Antall ferdigbehandlede saker
3. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid

Departementet har fastsatt følgende resultatkrav for 2016:

1. Økt antall klargjorte saker fra 2015
2. Økt antall ferdigbehandlede saker fra 2015
3. Redusert gjennomsnittlig saksbehandlingstid fra 2015

Resultatkrav 1: Økt antall klargjorte saker fra 2015

Generelt er det en utfordring med hensyn til effektiv saksavvikling at saker blir trukket kort tid før behandlingen av saken i nemndas møte. Det følger av diskrimineringsombudsforskriften § 12 at innkalling av partene til nemndas møte som

hovedregel skal skje senest tre uker på forhånd. Dersom saken trekkes etter dette tidspunkt, er nemnda i hovedsak avskåret fra å ta en annen sak til behandling i stedet.

Totalt 14 saker ble trukket fra behandling i nemnda i 2016.

Åtte av disse sakene ble trukket så sent at disse allerede var berammet til behandling i ett av nemndas møter. I praksis innebærer dette at sakene ble forberedt av nemndas sekretariat på vanlig måte («klargjort for behandling i nemnda»), før disse ble trukket av en av partene. Saker som trekkes tett opp til et nemndsmøte vil nødvendigvis ha lagt beslag på saksbehandlingskapasitet i sekretariatet, som ellers kunne ha vært benyttet til annet arbeid.

Antallet saker som er trukket fra behandling har økt sammenliknet med tidligere år. I 2015 ble fem saker trukket fra behandling, i 2014 ble seks saker trukket fra behandling.

At saker trekkes fra behandling i nemnda har imidlertid også den konsekvens at nemndas totale restanser reduseres. Nemndas restanser hadde en svak nedgang ved årsskiftet 2016/2017, sammenliknet med året før. Antall ubehandlede saker ved de siste årsskifter har vært slik:

Årsskiftet 2016/2017: 69 saker

Årsskiftet 2015/2016: 73 saker

Årsskiftet 2014/2015: 34 saker

Årsskiftet 2013/2014: 20 saker

Resultatkrav 2: Økt antall ferdigbehandlede saker fra 2015

Nemnda har behandlet 60 saker etter likestillings- og diskrimineringslovgivningen i 2016. Antallet behandlede saker i 2016 innebærer en økning sammenliknet med 2015, da nemnda behandlet 54 saker.

Resultatkrav 3: Redusert gjennomsnittlig saksbehandlingstid fra 2015

Det ble tilsatt en ny jurist i nemnda fra våren 2016 for å øke sekretariatets saksbehandlingskapasitet.

Det ble avholdt 12 dagsmøter i Likestillings- og diskrimineringsnemnda i 2016. En av nemndas avdelinger avholdt i september 2016 et møte over to dager, som et ledd i å redusere restansene, og dermed også saksbehandlingstiden.

Det settes i gjennomsnitt av en time til behandlingen av den enkelte sak under nemndas møter. Nemnda har i hele 2016 lagt opp til behandling av seks saker per møte. Tidligere har nemnda gjennomgående behandlet fem saker per møte. Det er ikke mulig, med dagens organisering, å øke antallet saker per møte ytterligere. Sakens parter har en forskriftsfestet rett til å være tilstede under forhandlingene i nemnda. De fleste benytter seg av denne retten. Tidsskjemaet under nemndas møter er i utgangspunktet svært stramt.

Nemndas avvikling av egne møter kan bli påvirket av uforutsette hendelser som ligger utenfor nemndas kontroll. På grunn av partenes rett til å trekke saker på ethvert stadium av behandlingen, er det for eksempel ikke alltid mulig for nemnda å utnytte sin fulle kapasitet under nemndsmøtene. Et illustrerende eksempel er nemndas møter i september 2016. Nemnda avholdt da møte over to dager, der totalt elleve saker var forberedt og planlagt behandlet. Fire

av sakene ble trukket fra nemndsbehandling i umiddelbar forkant av disse to møtene. Resultatet var at nemnda bare fikk behandlet syv saker i løpet av to møtedager.

Ressursbruk 2016

Nedenfor presenteres informasjon om Likestillings- og diskrimineringsnemndas ressursramme og ressursbruk i 2016, herunder kommentarer til nøkkeltallene fra årsregnskapet som ble presentert i del II.

Bevilgning i hht saldert budsjett for 2016	5 850 000
Overført forrige termin	172 000
Endring i bevilgning	
Lønnsregulering	85 000
Annen regulering i medhold av stortingsvedtak	
Sum bevilgning	6 107 000
Regnskap	5 705 195
Merutgift/mindreutgift	401 805

Nemnda har i 2016 hatt et mindreforbruk på 401 805 kroner.

Mindreforbruket skyldes flere forhold. Det var budsjettert med deltakelse under det årlige nordiske ombudsmøtet, som i 2016 var lagt til Grønland. Av kapasitetshensyn var verken nemnda eller sekretariatet representert under møtet. Stor arbeidsbelastning i sekretariatet i 2016 har generelt medført lav kursdeltakelse for sekretariatets ansatte.

Mindreforbruket skyldes også stort frafall under nemndas årlige seminar og middag i november 2016. Det var i 2016 dessuten noe frafall blant nemndas medlemmer under de ordinære møtene, slik at enkelte møter ble avholdt med færre enn fem medlemmer tilstede. Nemndas ordinære medlemmer godtgjøres ut fra faktisk deltakelse i møter og saksavvikling.

Mindreforbruket skyldes dessuten at et spørsmål om eventuelt økt godtgjøring for nemndas leder og nestleder ikke ble avklart i løpet av 2016.

Utgifter til konsulenter og andre kjøp av tjenester fra eksterne utgjorde 195 794 kroner i 2016. Utgiftene var i hovedsak knyttet til utvikling av nemndas hjemmeside.

Nærmere om behandlede klagesaker

Det ble avholdt 12 dagsmøter i nemnda i 2016. Nemnda har totalt behandlet 60 klager over ombudets uttalelser, eller ombudets vedtak om henleggelse/avvisning.

I 23 % av sakene kom nemnda frem til at det påklagede forhold var i strid med diskrimineringslovgivningen.

Nemnda har hatt en rekke saker til behandling der den har konkludert med at saken må avvises fra behandling fordi nemnda har manglet kompetanse til å behandle saken. Som eksempler kan nevnes klage på tilsetting ved Stortinget, og spørsmål om lovstrid mellom diskrimineringslovgivningen og annen lov. Diskrimineringsombudsloven og dens lovforarbeider gir ikke tilstrekkelig veiledning når det gjelder nemndas kompetanse. Nemnda imøteser derfor klarere regler i lovs form på området.

I 30 % av sakene kom nemnda til en annen konklusjon enn ombudet. Tallet inkluderer saker der nemnda bare delvis er enig i ombudets konklusjon, og saker som nemnda har avvist selv om ombudet hadde realitetsbehandlet disse. Tallet inkluderer også saker der ombudet har avvist eller henlagt saken uten realitetsbehandling, og nemnda har sagt seg uenig i ombudets beslutning om avvisning eller henleggelse.

Andre oppgaver

Krav om dekning av sakskostnader

Nemnda har i 2016 tatt stilling til tre partskrav om dekning av sakskostnader etter forvaltningsloven § 36. Alle tre krav ble innvilget, helt eller delvis.

Retten til dekning av sakskostnader i saker for nemnda ble avklart i 2015, i forbindelse med at Sivilombudsmannen hadde uttalt seg om problemstillingen (se Likestillings- og diskrimineringsnemndas årsrapport 2015). Sivilombudsmannen hadde akseptert Barne- og likestillingsdepartementets syn på gjeldende rett, om at sakskostnadsdekning bare innrømmes når ombudet treffer vedtak, ikke når ombudet avgir en uttalelse. Ombudsmannen ga imidlertid uttrykk for at god forvaltningsskikk tilsa at en mer restriktiv sakskostnadsdekning bare ble implementert med virkning for fremtiden. Partskrav om dekning av sakskostnader som var fremmet før nemnda utad hadde kommunisert departementets syn på gjeldende rett, burde etter Sivilombudsmannens syn imøtekommes ut fra en analogisk anvendelse av forvaltningsloven § 36.

Det fremgår nå tydelig av nemndas hjemmeside at nemnda ikke innvilger krav om dekning av sakskostnader etter forvaltningsloven § 36, og sekretariatet informerer rutinemessig alle parter om dette. Ombudet informerer også om dette i forbindelse med at parter blir gjort kjent med adgangen til å klage ombudets uttalelser til nemnda. Det er ikke nødvendig med advokat, verken under saksforberedelsen eller under nemndas møte. Dersom partene likevel velger å la seg bistå av advokat, må utgiftene til dette dekkes av parten selv.

Domstolsbehandling av nemndas vedtak

Ingen av Likestillings- og diskrimineringsnemndas vedtak ble bragt inn for domstolene i 2016.

Høringer

Likestillings- og diskrimineringsnemnda håndhever den til enhver tid gjeldende likestillings- og diskrimineringslovgivningen. Nemnda er vanligvis tilbakeholden med å tilkjennegi synspunkter på endringer i det materielle diskrimineringsvernet.

Nemnda har imidlertid avgitt en høringsuttalelse i forbindelse med at Barne- og likestillingsdepartementet i 2016 sendte forslag om ny felles likestillings- og diskrimineringslov på høring.

Nemnda avga også en høringsuttalelse til Barne- og likestillingsdepartementet i november 2016, knyttet til forslag om endringer i håndhevingsapparatet på likestillings- og diskrimineringsområdet.

Seminar for en samlet nemnd

I november 2016 arrangerte sekretariatet et seminar for alle nemndas medlemmer. Tema for seminaret var blant annet departementets forslag om endringer i håndhevingsapparatet på

likestillings- og diskrimineringsområdet, refleksjoner fra Likestillings- og diskrimineringsombudet, klarspråk og en gjennomgang av saker der ombudet og nemnda har kommet til ulikt resultat. Foredragsholdere var Likestillings- og diskrimineringsombudet v/Hanne Bjurstrøm, May Schwartz og Margrethe Søbstad, Karin Bruzelius, Siri Helseth (BLD) og representanter fra Samtext AS.

Del IV Styring og kontroll i virksomheten

Likestillings- og diskrimineringsnemndas vurdering av styring og kontroll i virksomheten

Det fremgår av tildelingsbrevet at sekretariatet «skal sikre sikker og stabil drift av Likestillings- og diskrimineringsnemnda.»

Selve saksbehandlingen i nemnda er regulert detaljert i forskrift til diskrimineringsombudsloven. Det er derfor bare i begrenset utstrekning mulig å foreta endringer i saksbehandlingsprosessen, uten å komme i konflikt med forskriftsfestede krav².

Sekretariatet har kontinuerlig oppmerksomhet rettet mot effektivisering av saksavviklingen og størst mulig grad av tilrettelegging overfor nemndas medlemmer, prioritering av arbeidsoppgaver, og god kvalitet på sekretariatets arbeid overfor nemnda, slik at nemndsmøtene blir tidsmessig riktig avviklet og med høy kvalitet.

Sekretariatet vurderer situasjonen slik at driften av nemnda er sikker og stabil, ut fra foreliggende rammer for virksomheten. Størrelsen på sekretariatet utgjør imidlertid en sårbarhetsrisiko.

Forhold departementet har bedt Likestillings- og diskrimineringsnemnda om særskilt rapportering på

Virksomhets- og regnskapsrapportering

Nemndas sekretariat har rapportert om regnskapet i henhold til de krav som er nedfelt i tildelingsbrevet.

Virksomhetens aktivitet gjennom året

Nemnda er bedt om å rapportere på antall oversendte saker (fra Likestillings- og diskrimineringsombudet), antall behandlede saker, gjennomsnittlig saksbehandlingstid, utvikling i saksbehandlingstiden i løpet av 2016, antall restanser og antall omgjorte uttalelser (sammenlignet med Likestillings- og diskrimineringsombudet). Det vises til omtalen i årsrapportens Del II og Del III.

Sosiale hensyn og miljøkrav i offentlige anskaffelser

Nemndas sekretariat er kjent med det særlige ansvaret som påhviler offentlige virksomheter når det gjelder blant annet å forebygge brudd på arbeidsmiljøloven, likestillings- og diskrimineringslovgivningen og sosial dumping.

Det er i 2016 ikke gjort innkjøp der det foreligger høy risiko for brudd på grunnleggende menneske- og arbeidstakerrettigheter. Det er i 2016 ikke foretatt anskaffelser der det har vært aktuelt å stille konkrete miljøkrav.

² Sekretariatets hovedoppgave er å forberede saker til behandling i nemnda, sørge for kontradiksjon og vurdere prosessforutsetninger. Det følger av forskrift til diskrimineringsombudsloven at sekretariatet utarbeider et utkast til en redegjørelse i den enkelte sak, knyttet til sakens faktiske og rettslige sider. Utkastet sendes til sakens parter og ombudet for kommentarer eller korreksjoner. På bakgrunn av innkomne kommentarer ferdigstiller sekretariatet redegjørelsen. Denne sendes ut på nytt til sakens parter og ombudet, og til nemndas medlemmer sammen med alle saksdokumentene. Redegjørelsen danner grunnlaget for behandlingen av saken under nemndas møte, der partene gis anledning til å møte. Etter at saken er behandlet i nemndas møte, utarbeider sekretariatet utkast til vedtak eller uttalelse. Vedtaket eller uttalelsen ferdigstilles i samråd med de av nemndas medlemmer som har deltatt under behandlingen.

Brukerundersøkelse

Likestillings- og diskrimineringsnemndas sekretariat igangsatte en brukerundersøkelse i november 2016.

Nemndas sekretariat ønsket i første rekke innspill og vurderinger fra personer som har vært involvert i behandlingen av en klagesak for nemnda. Det er imidlertid ikke alltid helt enkelt å avgrense den aktuelle personkretsen, da en rekke personer kan ha vært involvert i en sak på en parts vegne, for eksempel fra en arbeidsgivers side. Nemndas sekretariat valgte å definere «bruker» som sakens parter og øvrige møtende i nemndas møter. For å ivareta retten til den enkeltes anonymitet fikk alle som deltok i nemndas møter utlevert et skjema for brukerundersøkelsen, sammen med en frankert svarkonvolutt som skulle returneres til nemnda. For å gi den enkelte anledning til å komme med innspill ut fra egne behov og eget ståsted er undersøkelsen basert på åpne spørsmål og tilbakemeldinger. Svarprosenten har vært svært lav. Brukerundersøkelsen vil fortsette i 2017. Tilbakemeldingene fra undersøkelsen vil være verdifulle i nemndas interne forbedringsarbeid.

Enkelte forbedringspunkter er nemnda allerede klar over. Dette gjelder ikke minst den lange saksbehandlingstiden, som av de fleste oppleves som frustrerende og som et hinder for effektiv håndheving av diskrimineringsvernet. Vi vil gjengi et svar fra en bruker, som gjelder den lange saksbehandlingstiden i nemnda:

«Vi opplever at selve kontakten med nemnda og håndteringen der har vært fin. Det ble raskt og greit ryddet opp i at vi var to familier (og ikke en familie) som klaget. Vi har heller ingen ting å utsette på kontakten med LDO. Vi setter pris på det vi opplever som en grundig og god vurdering i saken både fra LDO og fra nemnda.

Men tidsperspektivet i denne saken er rett og slett under enhver kritikk og en trussel for rettssikkerheten til klagerne. Det har gått nesten to år - fra klagen ble sendt første gang til LDO [...] til avgjørelse i nemnda [...].

Det er rett og slett kritisk å ha så lang behandlingstid at man risikerer at det er alt for sent å rydde opp i alvorlig diskriminering. Det hjelper ikke at behandling og tilsvaretsrett etc er håndtert korrekt, og at den juridiske vurderingen er grundig og god - om behandlingstiden er så lang at skaden kan være uopprettelig.»

Sikkerhet og beredskap

Nemndas sekretariat har en løpende risikovurdering av nemndas virksomhet. Sekretariatet gjennomførte i 2016 en virksomhetstilpasset risiko- og sårbarhetsanalyse. Handlingsplan utarbeidet i forbindelse med årets vurdering av risiko vedlegges årsrapporten til Barne- og likestillingsdepartementet som et eget dokument.

Det har ikke vært avholdt beredskapsøvelser i 2016, men i januar 2016 ble det avholdt felles opplæring i brannsikkerhet med Barneombudet. Det ble utarbeidet en sikkerhets- og beredskapsplan i 2013. Denne vil bli revidert i 2017.

Likestillings- og diskrimineringsnemndas sekretariat er en ren kontorvirksomhet med gode sikringsrutiner for adgangskontroll til lokalene. Under nemndas møter er sakens parter tilstede. Det er på forhånd avklart med partene hvem som møter, slik at adgangskontrollen også disse dagene er god. Ved behov sørger sekretariatet for profesjonelt vakthold i lokalene under nemndas møter.

Når det gjelder datasikring, er dette ivaretatt gjennom trygge avtaler med et eksternt firma, der maskinpark, systemer og data er lagret utenfor lokalene til nemndas sekretariat. Alle saker som nemnda har til behandling blir oversendt per post (fra Likestillings- og diskrimineringsombudet). Klagesaker vil dermed lett kunne rekonstrueres ved tap eller skade.

Informasjonssikkerhet

I Handlingsplan for informasjonssikkerhet i statsforvaltningen er det definert fem tiltaksområder som vurderes å ha lik viktighet: 1) styring og kontroll, 2) sikkerhet i digitale tjenester, 3) digital beredskap, 4) sikkerhet i nasjonale felleskomponenter, og 5) kunnskap, kompetanse og kultur.

Likestillings- og diskrimineringsnemndas sekretariat har i 2016 valgt ut tiltaksområde 1 i handlingsplanen; styring og kontroll. Tiltaket skal gjennomføres i 2017.

Nemndas sekretariat har ikke et elektronisk saksbehandlingssystem. Saksdokumenter oversendes per post til nemndas medlemmer i forkant av det enkelte nemndsmøte.

Nemndas kontrakt med leverandør av IKT omfatter leveranse av nettskytjenester. Alle nemndas medlemmer er sammen med sekretariatet tilsluttet en egen Sharepoint-løsning, der skriftlig kommunikasjon mellom nemnda og sekretariatet finner sted. Formålet er å sikre trygg kommunikasjon mellom nemndas medlemmer og sekretariatet.

Det er inngått en egen avtale mellom nemnda og leverandør av IKT om sikkerhet knyttet til databehandling. Hensikten med avtalen var å regulere rettigheter og plikter etter personopplysningsloven (lov nr. 31/2000) og personopplysningsforskriften (forskrift av 15. desember 2000 nr. 1265). Avtalen sikrer at personlysninger om de registrerte ikke brukes urettmessig eller kommer uberettigede i hende. Avtalen regulerer databehandlers bruk av personopplysninger på vegne av nemnda som behandlingsansvarlig.

Del V Vurdering av framtidutsikter

Når det gjelder den kvalitative delen av Likestillings- og diskrimineringsnemndas virksomhet, er det grunn til å være tilfreds med måten den enkelte sak behandles på. Hver enkelt sak underkastes en grundig saksbehandling og kontradiksjon. Partenes rett til å delta i nemndas møter og selv legge frem sin sak der, i tillegg til nemndas arbeidsform som kollegialt organ, bidrar ikke minst til kvalitetsikring av saksbehandlingen.

Barne- og likestillingsdepartementet har i sitt høringsforslag om endringer i håndhevingsapparatet på likestillings- og diskrimineringsområdet foreslått at hver avdeling i nemnda skal bestå av tre medlemmer. Nemnda settes i dag med fem medlemmer, men er vedtaksfør dersom tre medlemmer (herunder ett fast medlem) deltar i behandlingen. Dagens organisering gjør at nemnda kan avholde sine planlagte møter selv om det oppstår uventet forfall så nær opp til nemndsmøtet at det ikke er mulig å innkalle et varamedlem (en uke før møtet). Dette er i praksis en ikke helt uvanlig situasjon. Departementets forslag om å redusere antallet møtende medlemmer kan derfor innebære en større risiko i fremtiden for at møter må avlyses.

Den betydelige økning i antallet saker i perioden 2014-2016 har medført en svært lang saksbehandlingstid. Det ble i 2016 iverksatt flere tiltak for å motvirke utviklingen. Det ble tilsatt en ny jurist i sekretariatet våren 2016. Det behandles derfor i dag i gjennomsnitt flere saker per møte enn tidligere (seks saker per møte). Det ble videre gjennomført et to-dagers møte i nemnda høsten 2016 for å få ferdigbehandlet flere saker, noe som ble ansett som svært krevende arbeidsmessig for nemndas medlemmer. Det tas sikte på at to av nemndas møter også i 2017 går over to dager.

Nemndas sekretariat vil fortsette arbeidet med å klargjøre flest mulig saker til behandling i nemnda.

Nemnda imøteser i 2017 en endelig avklaring av departementets forslag om endringer i håndhevingsapparatet på likestillings- og diskrimineringsområdet.

Del VI Årsregnskap

Ledelseskommantar årsregnskapet 2016

Likestillings- og diskrimineringsnemnda ble opprettet i 2006 og er underlagt Barne- og likestillingsdepartementet. Nemnda er et kollegialt forvaltningsorgan. Nemndas viktigste samfunnsoppdrag er å behandle klager som den blir forelagt om hvorvidt et påklaget forhold er i strid med likestillings- og diskrimineringslovgivningen. Nemnda fatter i den forbindelse vedtak, eller avgir en uttalelse.

Nemnda fører regnskap i henhold til kontantprinsippet.

Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten, rundskriv R-115 fra Finansdepartementet og krav fra Barne- og likestillingsdepartementet i instruks om økonomistyring. Regnskapet gir et dekkende bilde av nemndas disponible bevilgninger, samt regnskapsførte utgifter og inntekter.

Vurderinger av vesentlige forhold

Artskontorrapporteringen viser at rapporterte utgifter til drift (eksklusiv lønn) utgjorde 1 541 273 kroner og har dermed blitt redusert sammenliknet med 2015, da utgiftene beløp seg til 2 416 219 kroner. Årsaken til dette er i hovedsak at nemnda i 2015 hadde utgifter til sakskostnader (ca. 500 000 kroner) og advokatbistand i forbindelse med stevning. Nemnda har ikke mottatt stevninger i 2016.

Utbetalinger til lønn og sosiale utgifter beløp seg til 3 961 123 kroner, mot 3 321 382 kroner i 2015. Det ble tilsatt en ny jurist i nemndas sekretariat i mars 2016.

Riksrevisjonen er ekstern revisor, og bekrefter regnskapet for Likestillings- og diskrimineringsnemnda. Årsregnskapet er per i dag ikke ferdig revidert, men vi forventer at revisjonsrapporten kommer i løpet av 2. kvartal 2016. Rapporten er unntatt offentlighet frem til Stortinget har mottatt Dokument 1 fra Riksrevisjonen, men vil bli publisert på hjemmesiden til Likestillings- og diskrimineringsnemnda så snart dokumentet er offentlig.

Lillesand/Oslo, 27. februar 2017

Ivar Danielsen

Leder

Likestillings- og diskrimineringsnemnda

Else Anette Grannes
Sekretariatsleder

Prinsippnote til årsregnskapet

Årsregnskap for Likestillings- og diskrimineringsnemnda er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten («bestemmelsene»). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, Finansdepartementets rundskriv R-115/16 og eventuelle krav fastsatt av overordnet departement.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- a) Regnskapet følger kalenderåret
- b) Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret
- c) Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp
- d) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene samsvarer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen «Netto rapportert til bevilgningsregnskapet» er lik i begge oppstillingene.

Virksomheten er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Bruttobudsjetterte virksomheter tilføres ikke likviditet gjennom året men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Oppstilling av bevilgningsrapportering

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen, og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet. Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som virksomheten har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet virksomheten har fullmakt til å disponere. Kolonnen «samlet tildeling» viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post). Oppstillingen viser i tillegg alle finansielle eiendeler og forpliktelser virksomheten står oppført med i statens kapitalregnskap.

Mottatte fullmakter til å belaste en annen virksomhets kapittel/post (belastningsfullmakter) vises ikke i kolonnen for samlet tildeling, men er omtalt i note B til bevilgningsoppstillingen. Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet, og vises i kolonnen for regnskap.

Avgitte belastningsfullmakter er inkludert i kolonnen for «samlet tildeling», men bokføres og rapporteres ikke til statsregnskapet fra virksomheten selv. Avgitte belastningsfullmakter bokføres og rapporteres av virksomheten som har mottatt belastningsfullmakten og vises derfor ikke i kolonnen for regnskap. De avgitte fullmaktene framkommer i note B til bevilgningsoppstillingen.

Oppstilling av artskontorrapportering

Oppstillingen av artskontorrapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen. Artskontorrapporteringen

viser regnskapstall virksomheten har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Virksomheten har en trekkrettighet på konsernkonto i Norges Bank. Tildelingene er ikke inntektsført og derfor ikke vist som inntekt i oppstillingen.

Oppstilling av bevilgningsrapportering 31.12.2016

Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling*	Regnskap 2016	Merutgift (-) og mindretgift
5870	Driftsutgifter ny 2016	01			6 107 000	5 579 471	527 529
1633	Nettoordning for mva i staten	01		A, B	0	131 675	
<i>Sum utgiftsført</i>					6 107 000	5 711 145	

Inntektskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Samlet tildeling*	Regnskap 2016	Merinntekt og mindreinntekt(-)
5309	Tilfeldige inntekter	29		0	6 138	
5700	Arbeidsgiveravgift - Folketrygden	72		0	487 484	
<i>Sum inntektsført</i>					0	493 622

Netto rapportert til bevilgningsregnskapet					5 217 523	
Kapitalkontoer						
50089202	Norges Bank KK/utbetalinger				-5 182 066	
708049	Ending i mellomværende med statskassen				-35 457	
<i>Sum rapportert</i>					0	

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)					31.12.2016	31.12.2015	Endring
708049	Mellomværende med statskassen				-193 511	-158 054	-35 457

Note A Forklaring av samlet tildeling utgifter			
Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
870 01	172 000	5 935 000	6 107 000

**Note B Forklaring til brukte fullmakter
og beregning av mulig overførbart beløp
til neste år**

Kapittel og post	Merutgift)/ mindreutgift	Utgiftsført av andre i hht avgitte belastnings- fullmakter (-)	Merutgift(-)/ mindreutgift etter avgitte belastnings- fullmakter	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
870 01	527 529	-125 724	401 805	401 805	305 350	305 350

Forklaring til bruk av budsjettfullmakter

Barneombudet er gitt belastningsfullmakt for statsregnskapet 2016 på Likestillings- og diskrimineringsnemndas kapittel 870 som vederlag for bistand knyttet til løpende oppgaver innen lønn, økonomi og regnskap, en dag per uke i 2016.

Mulig overførbart beløp

Beregnet overførbart beløp er kroner 305 350.

Oppstilling av artskontorrapporteringen 31.12.2016

	Note	2016	2015
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetalinger fra gebyrer		0	0
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer		0	0
Salgs- og leieinnbetalinger		0	0
Andre innbetalinger		0	0
<i>Sum innbetalinger fra drift</i>		0	0
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetalinger til lønn	2	3 961 123	3 321 382
Andre utbetalinger til drift	3	1 541 273	2 416 219
<i>Sum utbetalinger til drift</i>		5 502 397	5 737 601
Netto rapporterte driftsutgifter		5 502 397	5 737 601
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetaling av finansinntekter		0	0
<i>Sum investerings- og finansinntekter</i>		0	0
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetaling til investeringer	5	77 074	154 942
Utbetaling til kjøp av aksjer		0	0
Utbetaling av finansutgifter		0	0
<i>Sum investerings- og finansutgifter</i>		77 074	154 942
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter		77 074	154 942
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.		0	0
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>		0	0
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Utbetalinger av tilskudd og stønader		0	0
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>		0	0
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler *			
Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)		6 138	5 060
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)		487 484	410 295
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)		131 675	283 439
<i>Netto rapporterte utgifter på felleskapitler</i>		-361 948	-131 917
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet		5 217 523	5 760 627
Oversikt over mellomværende med statskassen **			
Eiendeler og gjeld		2016	2015
Fordringer		0	8 625
Kasse		0	0
Bankkontoer med statlige midler utenfor Norges Bank		0	0
Skyldig skattetrekk		-193 511	-166 679
Skyldige offentlige avgifter		0	0
Annen gjeld		0	0
Sum mellomværende med statskassen	8	-193 511	-158 054

Note 2 Utbetalinger til lønn

	31.12.2016	31.12.2015
Lønn	2 763 169	2 247 592
Arbeidsgiveravgift	487 484	410 295
Pensjonsutgifter*	0	0
Sykepenger og andre refusjoner (-)	0	-1 697
Andre ytelser	710 470	665 192
Sum utbetalinger til lønn	3 961 123	3 321 382
Antall årsverk:	4,68	3,9

Note 3 Andre utbetalinger til drift

	31.12.2016	31.12.2015
Husleie	644 664	677 179
Vedlikehold egne bygg og anlegg	0	0
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	6 935	0
Andre utgifter til drift av eiendom og lokaler	49 911	42 310
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	0	0
Mindre utstyrsanskaffelser	2 979	3 206
Leie av maskiner, inventar og lignende	84 076	105 552
Kjøp av fremmede tjenester	195 794	770 091
Reiser og diett	175 604	147 719
Øvrige driftsutgifter	381 310	670 162
Sum andre utbetalinger til drift	1 541 273	2 416 219

Note 5 Utbetaling til investeringer og kjøp av aksjer

	31.12.2016	31.12.2015
<i>Utbetaling til investeringer</i>		
Immaterielle eiendeler og lignende	0	0
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	0	0
Beredskapsanskaffelser	0	0
Infrastruktureiendeler	0	0
Maskiner og transportmidler	0	0
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	77 074	154 942
Sum utbetaling til investeringer	77 074	154 942

	31.12.2016	31.12.2015
<i>Utbetaling til kjøp av aksjer</i>		
Sum utbetaling til kjøp av aksjer	0	0

Note 8 Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen.

Del A Forskjellen mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

	31.12.2016	31.12.2016	Forskjell
	Spesifisering av <u>bokført</u> avregning med statskassen	Spesifisering av <u>rapportert</u> mellomværende med statskassen	
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler*	0	0	0
Obligasjoner	0	0	0
<i>Sum</i>	0	0	0
Omløpsmidler			
Kundefordringer	0	0	0
Andre fordringer	0	0	0
Bankinnskudd, kontanter og lignende	0	0	0
<i>Sum</i>	0	0	0
Langsiktig gjeld			
Annen langsiktig gjeld	0	0	0
<i>Sum</i>	0	0	0
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-75 579	0	-75 579
Skyldig skattetrekk	-193 511	-193 511	0
Skyldige offentlige avgifter	0	0	0
Annen kortsiktig gjeld	0	0	0
<i>Sum</i>	-269 090	-193 511	-75 579
Sum	-269 090	-193 511	-75 579